

STŘEDISKO

SBORNÍK

VLASTIVĚDNÉ

SPOLEČNOSTI

MUZEJNÍ

V OLOMOUCI

10¹⁹⁸⁶

OLOMOUCKÁ VYTVARNÁ SKUPINA OHNISKO

Miloslav Stibor

Výtvarné skupiny jsou obyčejně létavice, které vzplanou, krátce svítí a zhasnou. Život některých je primo jepičí, a přesto nás zajímají. Něco bylo popudem k jejich vzniku, něco určovalo jejich dráhu, na něčem ztroskotaly. Některé zmizely beze stopy, jiné zůstávají dočasně v chabé lidské paměti, a jen menšina z nich je hodna trvalého zaznamenání. Tak je také vhodné vzpomenout olomoucké skupiny Ohnisko, symbiózy fotografů a malířů, dříve, než její osudy čas nevyhnutelně zahladí.

Padesátá léta znamenají v životě naší společnosti přehodnocování mnoha společenských jevů, aby lépe odpovídaly a vyhovovaly potřebám dané doby. V kulturním dění znamenají tato léta vznik závodních klubů ROH; měly za úkol soustřeďovat zájemce o nejrůznější kulturní činnost a maximálně je podporovat. Tak vznikl v Olomouci v roce 1956 Závodní klub ROH Moravských železáren (dnes Závodu těžkého strojírenství), který od samého začátku vyvíjel bohatou a intenzivní činnost. Dosah jeho působnosti byl značný; klub svými soubory ovlivňoval kulturní dění v Olomouci, a tak bylo téměř samozřejmé, že po zrušení olomouckého Fotoklubu v roce 1958 jeho agenda a inventář přešly do ZK ROH MŽ. Takto vzniklý fotografický kroužek se ovšem podstatně lišil od předcházejícího Fotoklubu. V intencích tehdejší doby měl v první řadě uspokojovat požadavky mateřského závodu, dokumentovat jeho život a život ostatních oborů a souborů závodního klubu. Členové fotografického klubu tento úkol plnili a někteří z nich – zejména František Mareš a Josef Vintř ve funkci správce fotografické komory – odvedli dobrou práci.

Specifikem byla těsná součinnost kroužku fotografického s výtvarným. Byla dána tím, že někteří členové se zájmem sledovali dění v obou kroužcích, nebo dokonce se na práci aktivně podíleli. Vyvrcholením jejich snah byly společné výstavy v roce 1961 ve Smetanových sadech a v roce 1962 v sále ZK ROH MŽ. V katalogu výstavy nacházíme jména fotografií Bohuslava Bouly, Františka Mareše, Karla Pavelky, Vincence Přečka, Miloslava Stibora, Jaroslava Tylicha, Josefa Vintra, Václava Mráky a jména výtvarníků Františka Grace, Miloše Holce a Radka Mašaty.

Pouhé plnění představ vedení ZK ROH MŽ nemohlo nadlouho zůstat hlavní náplní práce fotografického kroužku. Někteří členové usilovali o samostatnou, tvůrčí práci, a tak okolo roku 1962 dochází k diferenciaci a k založení tvůrčí skupiny Ohnisko. Na rozdíl od některých skupin s proklamovaným závazným programem bylo Ohnisko svazkem přátel, které nepoutal k sobě jen zájem o fotografii, ale kteří si měli hodně co říci o radostech i strastech všeho druhu, o svých rodinách, o své práci a někteří u svých přátel hledali a často nacházeli pomoc v záležitostech na hony vzdálených fotografii nebo jiné výtvarné činnosti. Nebyl vytýčen společný program, nebylo dáno společné téma ke zpracování, nebyl prosazován jednotný přístup k obsahu či formě. Naprosto svobodně zabývali se jednotlivci svými osobitými tématy, avšak navzájem snažili se pochopit myšlenkový svět ostatních a respektovat jejich individuální přístup. Nedoházelo k siláckým a samoučelným potyčkám, ostrému střetávání názorů – šlo spíše o snahu po maximálně objektivním zvážení kladů a záporů tvůrčího zápolení jednotlivce. V tomto duchu se Ohnisko reprezentovalo na své nejučelnější výstavě v roce 1963 v sále ZK

ROH MŽ. Své práce vystavovali fotografové Mirek Čechura, Mirek Kalců, Karel Pavelka, Vincenc Přeček, Miloslav Stibor, Jaroslav Tylich a výtvarníci František Grác, Miloš Holec, Mirek Kostka, Josef Markovička, Radko Mašata a Mirek Šnajdr.

Přestože v následujících letech trvala i nadále těsná a přátelsky otevřená spolupráce fotografů a výtvarníků, byli to přece jen fotografové, kteří aktivněji vystupovali na veřejnosti a uvedli skupinu Ohnisko ve známost přinejmenším v celostátním měřítku. Silným impulsem bylo společné obesílání fotografických výstav a soutěží v CSSR a zahraničí a zadostiučiněním společné úspěchy, například na mezinárodních přehlídkách fotografických klubů ve Vsetíně, na mezinárodním Interfotu 1966 v Praze, kde Ohnisko získalo III. cenu, aj. Mimoto jednotlivci dosáhli ocenění na výstavách doslova v celém světě, a tak kronika Ohniska dokládá účast na více než šedesáti výstavách, na fotosalónech v Buenos Aires, Johannesburgu, Detroitu, Edinburgu, Sydney, indickém Guntúru. Bukurešti, Rameši, belgickém Charleroi i na výstavě „Za socialistické umění“ v Moskvě.

Poslední fotografická výstava s Hlavičkou Ohniska se konala v roce 1968 ve foyeru SDOS v Olomouci. Zde se kromě „kmenového kádru“ objevila nová jména – Tiberio Dobyšek, Milan Hořínek a Zdeněk Krejčířík. Byla to dobrá výstava; zrcadlila poctivé úsilí, vážný výtvarný pohled, avšak značné názorové rozdíly a nestejně vysokou výtvarnou úroveň. Vynikalo několik jednotlivců, a tak výstava signalizovala, že těmto autorům nepůjde již napříště o prostý fakt možnosti vystavovat, ale o něco více. Byla to labuti píseň Ohniska.

Zánik Ohniska neznamenal konec přátelských vztahů jeho členů a konec jejich výtvarných ambicí. Čas je nemilosrdné síto a tímto sítem jistě mnozí členové propadli. Avšak s odstupem času možnou konstatovat, že některým členům se stádo Ohnisko odrazovým můstkem k jezte intenzivnější výtvarné činnosti se širokým společenským dosahem. Malíři M. Kostka, R. Mašata, M. Šnajdr se stali neodlučitelnou a významnou částí olomoucké kultury a jejich práce znají návštěvníci mnohých zahraničních galerií. Zcela mimořádnou úlohu spojovacího článku mezi fotografy a výtvarníky sehrál Miloš Holec, spiritus agens všech akcí, talentovaný výtvarník, neúnavný organizátor a nezištný kamarád. Měl rád tance a tanci také věnoval velkou část svých brilantních kreseb. Fotografové také nezapadli. I když jeden z nich – Jarda Tylich se jako profesor výtvarné výchovy věnuje více malířské práci, zůstávají jména Čechuru, Dobyšek, Krejčířík známkou dobré fotografie, Milan Hořínek – milenec jeřábů a sportu – zastává obětavě řadu funkcí v UDLUT a v předsednictvu Svazu čs. fotografů a Miloslav Stibor má za sebou několik fotografických publikací, řadu samostatných výstav doma i v zahraničí a je nositelem čestného mezinárodního titulu EFIAP.

To je stručná historie Ohniska, jedné ze skupin, které dnes již neexistují, ve své době však sehrály potřebnou hlohu stmelující a aktivizující. Historie Ohniska proto stojí za zaznamenání.